

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 28. juni 2013
Kontor: Straffulbyrdelseskontoret
Sagsbeh: Jean Elisabeth Hørdum
Sagsnr.: 2013-0030-1397
Dok.: 738912

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 730 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 5. april 2013. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Pernille Skipper (EL).

Morten Bødskov

/

Frederik Gammeltoft

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 730 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Ministeren bedes oplyse, på hvilket grundlag Justitsministeriet i punkt 3.3.2 i bemærkningerne til lov nr. 367 af 24. maj 2005 vedrørende den foreslåede ændring af straffuldbyrdelsesloven udtalte, at den omhandlede begrænsning ikke havde karakter af “solitary confinement”, og at begrænsningen dermed var forenelig med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, artikel 3.”

Svar:

1. Det fremgår af straffuldbyrdelseslovens § 33, stk. 1, at en indsat så vidt muligt skal have adgang til fællesskab med andre indsatte.

I bestemmelsen, som vedrører fællesskab i arbejdstid og fritid, er der ikke fastsat generelle krav til det nærmere omfang af fællesskabet, som i praksis kan variere fra institution til institution. Med udtrykket »så vidt muligt« sigtes ifølge forarbejderne til bestemmelsen til, at der ved fuldbyrdelse af straf i arresthus på grund af de fysiske forhold er begrænsede muligheder for at tilbyde fællesskab. I arresthusene er udgangspunktet således, at i det omfang der er bygningsmæssige muligheder herfor, skal der for eksempel indrettes fællesskabsrum m.v., hvor indsatte kan have fællesskab. Dette gælder, uanset hvilket klientel der er indsat i arresthuset.

Bestemmelsen i § 33, stk. 1, medfører ikke, at de indsatte selv kan vælge, hvem de vil være sammen med, ligesom bestemmelsen ikke giver ret til at være sammen med alle andre indsatte i institutionen. Efter bestemmelsen og afhængigt af de bygningsmæssige forhold i arresthuset kan kravet om fællesskab være opfyldt i et arresthus, når blot en indsat har fællesskab med én anden indsat.

2. Lov nr. 367 af 24. maj 2005 indebar bl.a., at der blev indsat en ny bestemmelse i straffuldbyrdelsesloven (§ 33, stk. 2), hvorefter det kan bestemmes, at fællesskab i fængselsafdelinger eller arresthuse, som er udpeget til anbringelse af indsatte, hvis tilstedeværelse skaber en særlig risiko for overgreb på medindsatte, personale eller andre i institutionen, skal gennemføres som cellefællesskab med en anden indsat i eget opholdsrum efter kriminalforsorgens nærmere bestemmelse.

Det fremgår af bemærkningerne til det pågældende lovforslag, at ordningen f.eks. er tænkt anvendt i situationer, hvor en gruppe af indsatte i en af afdelingerne for negativt stærke indsatte i statsfængslerne optræder stærkt

truende over for andre indsatte eller personalet eller direkte fremsætter trusler mod udvalgte indsatte eller personale, og hvor det bl.a. under hensyn til de sikkerhedsmæssige forhold for medindsatte og personalet vil være nødvendigt at overføre en eller flere indsatte til en afdeling, hvor der alene er cellefællesskab.

Pkt. 3.3.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget har følgende ordlyd:

”Udelukkelse fra fællesskab svarer til enrumsanbringelse i menneskeretlig terminologi (»solitary confinement«).

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) indeholder i artikel 3 et forbud mod tortur og anden umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Ifølge Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis kan artikel 3 ikke fortolkes som et generelt forbud mod enrumsanbringelse, og selv om længerevarende enrumsanbringelse ikke er ønskeligt, kan en sådan anbringelse være tilladt f.eks. af hensyn til sikkerhed eller disciplin eller for at beskytte den pågældende indsatte fra andre indsatte (og omvendt).

En enrumsanbringelse kan imidlertid i konkrete tilfælde udgøre et indgreb i strid med EMRK artikel 3. Ved vurderingen heraf tager Menneskerettighedsdomstolen hensyn til de konkrete faktiske omstændigheder i sagen, herunder de særlige afsoningsforhold, indgrebets strengthed, varigheden og formålet med enrumsanbringelsen samt dens fysiske og psykiske effekt på den pågældende person, jf. bl.a. Ensslin, Baader og Raspe mod Tyskland (afgørelse af 8. juli 1978) og Erdem mod Tyskland (afgørelse af 9. december 1999). Menneskerettighedsdomstolen kan derudover bl.a. lægge vægt på, dels hvilke minimumsstandarder for behandlingen af indsatte der må antages at finde anvendelse i Europarådets medlemslande, herunder Europarådets Europæiske Fængselsregler, dels hvilke anbefalinger og kritikpunkter Europarådets Torturkomité (CPT) har haft i forhold til Danmark og brugen af enrumsanbringelse/isolationsfængsling.”

I pkt. 3.3.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget præciseres det bl.a., at bestemmelsen om cellefællesskab kun finder anvendelse i særligt udvalgte fængselsafdelinger og arresthuse, hvorfor bestemmelsen kun omhandler et meget begrænset antal indsatte. Endvidere anføres følgende:

”Eftersom begrænsningen ikke vil indebære en fuldstændig udelukkelse fra fællesskabet (”solitary confinement”), må indgrebet efter Justitsministeriets opfattelse generelt anses for foreneligt med EMRK artikel 3. Som anført under pkt. 3.3.1.

ovenfor, kan en enrumsanbringelse i en konkret sag udgøre en krænkelse af EMRK artikel 3, hvis f.eks. den indsatte under afsoningen udvikler en psykisk sygdom på grund af enrumsanbringelsen. For at sikre, at indsatte, der alene har mulighed for cellefællesskab, ikke lider psykisk overlast, er det nødvendigt ved gennemførelsen af cellefællesskab i særlige arresthuse, at der løbende sker tilsyn med de pågældende, så der kan gribes ind omgående, hvis forholdene tilsiger det.”

3. Europarådets Torturkomité (CPT) har i sin 21. generelle rapport af 10. november 2011 (dok. CPT/Inf (2011) 28), anført følgende om begrebet “solitary confinement”:

“54. The CPT understands the term “solitary confinement” as meaning whenever a prisoner is ordered to be held separately from other prisoners, for example, as a result of a court decision, as a disciplinary sanction imposed within the prison system, as a preventative administrative measure or for the protection of the prisoner concerned. A prisoner subject to such a measure will usually be held on his/her own; however, in some States he/she may be accommodated together with one or two other prisoners, and this section applies equally to such situations.”

I den forbindelse bemærkes, at det forhold, at CPT afgrænser ”solitary confinement” som anført, ikke er ensbetydende med, at enhver ”solitary confinement” er i strid med EMRK artikel 3. CPT har i den nævnte rapport i pkt. 55 således anført, at en ”solitary confinement” i forbindelse med en afsoning særskilt skal retfærdiggøres, og videre at:

”55. In order to test whether any particular imposition of the measure is justified, it is appropriate to apply the traditional tests enshrined in the provisions of the European Convention on Human Rights and developed by the case-law of the European Court of Human Rights.”

4. Det forhold, at “solitary confinement” efter CPT’s ovennævnte 21. generelle rapport kan omfatte tilfælde, hvor anbringelsen sker sammen med en eller to andre indsatte, giver ikke Justitsministeriet anledning til at ændre vurderingen af, i hvilke tilfælde § 33, stk. 2, i straffuldbyrdelsesloven kan anvendes. Det af CPT anførte ændrer således ikke ved det forhold, at EMRK artikel 3 ikke kan fortolkes som et generelt forbud mod anbringelse i “solitary confinement”.

Som det fremgår af pkt. 3.3.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget (citeret ovenfor), kan en sådan anbringelse være tilladt f.eks. af hensyn

til sikkerhed eller disciplin eller for at beskytte den pågældende indsatte fra andre indsatte (og omvendt). Som det endvidere fremgår af bemærkningerne, kan anbringelsen imidlertid i konkrete tilfælde udgøre et indgreb i strid med EMRK artikel 3. Dette gælder efter Justitsministeriets opfattelse også, hvor anbringelsen sker sammen med en anden indsat i form af et cellefællesskab, hvilket er forudsat i forarbejderne til lovændringen fra 2005, jf. pkt. 3.3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, som er omtalt under pkt. 2 ovenfor.

5. Som det fremgår af den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 729 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, har Direktoratet for Kriminalforsorgen oplyst, at der til dato ikke er truffet bestemmelse efter straffuldbyrdelseslovens § 33, stk. 2.